

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-21 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-01/32-15
Karar Tarihi : 6.1.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Mustafa Mehmet ÖZKARABÜBER

C. ŞİKAYET EDEN : Pervin EJDER¹
Tahralı Sitesi, Kavakyeli Plaza B Blok K:11
D.30 Libadiye Üsküdar/İstanbul

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : - Brenntag Kimya Ltd. Şti.
Kavacık Mah. Ekinciler Cad. Muhtar Sok. No:1
K:1-6 34810 Kavacık - Beykoz/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Quest International'ın Givaudan S.A. tarafından devralınmasını müteakip, uluslararası düzeyde kimyasal ürünler ticareti yapan Brenntag firmasının Türkiye'deki Givaudan markalı ürünleri satan bayileri satın alarak Türkiye pazarında tekelleşmeye çalıştığı iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesi ve ilgili raportörce yapılan telefon görüşmesinde şikayetçi özetle;

40

- Sahibi olduğu Yiğit Kimya'nın daha önceden ilaç sanayiinde kullanılan ve ilaçlara hoş bir tat veren kimyasalların tedariki ve yurtiçinde ilaç üreten firmalara satışı ile iştigal ettiğini,
- Daha önceden Quest Int. firmasının ürünlerini ithal eden ve dağıtan Trend Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Trend Gıda)'den ürün satın aldığını ve aralarındaki sözlü anlaşma doğrultusunda bu ürünlerin yurtiçindeki ilaç sektörüne satışını gerçekleştirdiklerini,
- Benzer ürünleri üreten Givaudan firmasının halihazırda Givaudan Aroma ve Esans San. ve Tic. Ltd. Şti. (Givaudan Türkiye) adlı bir iştirakinin Türkiye'de faaliyet gösterdiği; Givaudan'ın Quest Int.'i devralması sonrasında hem Givaudan hem de Quest Int. ürünlerinin tedarik ve pazarlanmasının Givaudan Türkiye tarafından yapıldığını,

¹ Kurum'a intikal eden ilk şikayette, şikayetçinin, Yiğit Kimya adına Pervin EJDER olduğu görülmektedir. Şikayete ilişkin raportörce bilgi almak amacıyla yapılan görüşmede, Yiğit Kimya'nın ikiye bölündüğü ve ilaç sektörüne yönelik olarak ham madde tedariki ile iştigal eden Yiğit Kimya ve polyester ürünlerin ticareti ile iştigal eden Yiğit Polyester olarak faaliyetine devam ettiği, Pervin EJDER'in Yiğit Kimya'nın sahibi olduğu ifade edilmiştir. Şikayetin geri alınmasına ilişkin yazı ise Ejder Kimya Danışmanlık San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından gönderilmiş olup, Yiğit Kimya'nın faaliyetlerinin bu şirketin çatısı altında birleştirildiği anlaşılmaktadır.

- 50 - Önceden Quest Int. ürünlerini tedarik eden Trend Gıda'nın, uluslararası düzeyde kimyasal ürünlerin ticaretini yapan Brenntag firması tarafından devralındığını, Brenntag'ın kendilerine ürün satışı yapmamak için yüksek fiyat talep ettiğini, Yiğit Kimya'nın satış yaptığı ilaç firmalarına bundan sonra Brenntag'ın arada bayi olmaksızın doğrudan satış yapmayı planladıklarını,
- 50 - Brenntag'ın sadece Quest Int. eski bayisi olan Trend Gıda dışında, Givaudan marka ürün satan diğer bayileri de satın aldığını, bu ürünlerin aroma kimyasalları olması nedeniyle bu ürünleri kullanan üretici firmaların kullandıkları ürünleri değiştiremeyeceklerinden dolayı Brenntag'ın aroma kimyasalları ürünlerinde tekelleşmeye çalıştığını, bunun da rekabete aykırılık anlamına geldiğini

iddia etmiştir.

60 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 9.3.2009 tarih ve 1766 sayı ile giren şikâyet ve 19.11.2009 tarih ve 8320 sayılı şikâyetçinin şikâyetinden vazgeçtiğini içeren yazı üzerine hazırlanan 16.12.2009 tarih ve 2009-1-21/İİ-09-MMÖ sayılı ilk inceleme raporu Rekabet Kurulunun 21.12.2009 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 09-61/1496-M sayı ile anılan iddialara ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Bunun üzerine yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen 5.1.2010 tarih ve 2009-1-21/ÖA-09-MMÖ sayılı Önaraştırma Raporu, 5.1.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/4 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-01 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

70 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, Brenntag'ın, aroma kimyasalları pazarında bir hakim durum oluşturduğu ve bunu kötüye kullandığı iddiasına yönelik olarak bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Dosyadaki bilgilerden, İsviçre merkezli ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bir şirket olan Givaudan S.A.'nin tatlandırıcı ve koku maddeleri üretimi yaptığı, 2007 yılında Kurul tarafından izin verilmesi üzerine² bir diğer üretici firma olan Quest Int.'i devraldığı, bununla birlikte, aroma kimyasalları pazarı bakımından izne tabi olmadığı anlaşılmaktadır.

80 Yiğit Kimya tarafından yapılan şikâyetin rekabet hukuku bakımından önemli bir yönü, Brenntag'ın Türkiye'de kimyasal ürünlerin, özellikle aroma kimyasallarının ticaretini yapan firmaları satın aldığı, nihai ürünlerdeki aroma değişikliğinin üretici firmalar tarafından kolaylıkla göze alınamayacağından hareketle bu devralma işlemlerinin bir tekelleşme sonucunu ortaya çıkardığı iddiasıdır. Bahse konu devralma işlemleri hakkında ise Rekabet Kurulu'nun vermiş olduğu kararlar bulunmaktadır.

90 Bu kararlardan ilki³ 27.12.2007 tarihinde, Abacı Kimya Dış Ticaret San. ve Tic. A.Ş.'nin Brenntag Grubu şirketlerince (Brenntag Cee GmbH, Provida GmbH, JLC-Chemie Handels GmbH, Brenntag Kimya Tic. Ltd. Sti. ve Brenntag Austria Holding GmbH) devralınması işlemine izin verilmesidir. İlgili ürün pazarının, özel kimyasal maddelerin dağıtım pazarı olarak belirlendiği bu Kararda, tarafların oldukça düşük pazar paylarına sahip oldukları, devir işleminin tarafların ilgili pazarda sahip oldukları ciro nedeniyle izne tabi olduğu, pazarın irili ufaklı çok sayıda firmadan oluşan ve giriş engelleri bulunmayan yapısı nedeniyle bir hakim durum yaratılması veya mevcut hakim

² 8.2.2007 tarih ve 07-13/102-31 sayılı Rekabet Kurulu Kararı.

³ 27.12.2007 tarih ve 07-92/1172-457 sayılı Rekabet Kurulu Kararı.

durumun güçlendirilmesi ve rekabetin olumsuz yönde etkilenmesinin söz konusu olmadığı ifade edilmiştir.

Bir diğer Karar⁴, 5.6.2008 tarihinde Brenntag Kimya Tic. Ltd. Şti'nin, tatlandırıcı maddeler pazarında dağıtıcı olarak faaliyet gösteren Aromaster Gıda Katkı Maddeleri Tic. Ltd. Şti. (Aromaster)'nin dağıtım işini devralması işlemine izin verilmesidir. Kararda ifade edildiği üzere, tatlandırıcı maddeler pazarında Brenntag'ın bir faaliyeti bulunmamakta, Aromaster'in pazar payı da 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde belirtilen %25 seviyesinin altında kalmaktadır.

100 Diğer bir Karar⁵, şikayetçinin de belirttiği üzere, Brenntag'ın, 14.1.2009 tarihinde, Trend Gıda'yı devir alması işlemine verilen izindir. Bu Karar ile ilgili ürün pazarı aroma kimyasalları olarak belirlenmiş, işlemin ciro yönüyle izne tabi olduğu ancak çok sayıda oyuncunun yer aldığı pazarda tarafların devir işlemi sonrasında ulaşacakları pazar payının rekabetçi endişe doğuracak düzeyde olmadığı kanaatiyle işleme izin verilmiştir.

110 Son olarak, Brenntag'ın, grup şirketlerinden Providia GmbH aracılığıyla MM Gıda ve Kimya Tic. Koll. Şti.'nin aroma kimyasalları dağıtım işini devralması işlemine 11.2.2009 tarihli Karar⁶ ile izin verilmiştir. İlgili ürün pazarının aroma kimyasalları olarak belirlendiği Kararda, devralma işleminin, tarafların toplamda ilgili pazarda sahip oldukları ciro yönüyle izne tabi olduğu, Brenntag Grubu'nun devir işlemi sonrasında ulaşacağı pazar payının, çok sayıda oyuncunun yer aldığı pazarda rekabetçi endişe doğuracak düzeyde olmayacağı kanaatine varılmış ve devralma işlemine izin verilmiştir.

120 Kurul Kararlarından, Brenntag Grubu'nun, büyük miktarlarda kimyasal maddeleri üreticilerinden alarak müşterilerinin ihtiyaçları doğrultusunda bunların karışımını yaparak sattığı, depolama, karışım ve paketleme hizmetleri verdiği, Türkiye pazarına yönelik olarak da kimyasal ürünlerin ve özellikle dosya konusu şikayet bakımından aroma kimyasallarının dağıtım işi ile iştigal ettiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan şikayetçi konumunda olan Yiğit Kimya'nın da, Givaudan'ın, Quest Int.'i devralması öncesinde Quest Int. ürünlerinin distribütörlüğünü yapan Trend Gıda'dan satın aldığı ürünleri ve yurtdışından ithal kimyasal ürünlerin Türkiye'deki üretici firmalara satan bir çeşit bayi konumunda olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Givaudan'ın Quest Int.'i devralması, sonrasında da Quest Int.'in distribütörlüğünü yapan Trend Gıda'nın, kimyasal maddelerin dağıtım işi ile iştigal eden Brenntag tarafından devralınması sonucunda, bayiliğini yapacağı bir firma kalmamıştır. Şikayetçinin de belirttiği üzere Brenntag, yurtdışından ithal ettiği ürünlerin dağıtımını kendisi yapmayı planlamaktadır. Bunun için Türkiye'deki özel kimyasal maddelerin ve aroma kimyasallarının dağıtım ile iştigal eden birtakım firmaların ya hisselerini yahut dağıtım işi ile ilgili müşteri portföyleri ile depo ve sair tesislerini devraldığı anlaşılmaktadır. Yapılan bu devir işlemlerine Kurul tarafından izin verilmiş olup verilen kararların gerekçelerinden, ilgili pazarlarda giriş engeli bulunmaması ve bu pazarlarda irili ufaklı birçok teşebbüsün faaliyet göstermekte olmasına istinaden Brenntag'ın bu pazarlarda hakim durumda olmadığı anlaşılmaktadır. Kararlardan ortaya çıkan bir diğer husus, aroma kimyasallarının bir ilgili ürün pazarı olarak tanımlanmasına karşın firma veya marka bazında bir pazar veya alt pazar tanımı yapılmamasıdır. Bu itibarla, aroma kimyasallarını kullanan üreticilerin, aynı ilgili ürün pazarında bulunan diğer firma ve/veya marka ürünleri birbiri ile ikame edebilecekleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bu nedenlerle, dosya konusu şikayet hakkında, Kanun'un 6. maddesi bakımından bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

⁴ 5.6.2008 tarih ve 08-37/495-176 sayılı Rekabet Kurulu Kararı.

⁵ 14.1.2009 tarih ve 09-02/17-10 sayılı Rekabet Kurulu Kararı.

⁶ 11.2.2009 tarih ve 09-06/107-35 sayılı Rekabet Kurulu Kararı.

10-01/32-15

140 Bunu yanı sıra, Şikayetçinin Kurum kayıtlarına intikal eden sonraki başvurusu ile Őikayetini geri aldığı anlaşılmaktadır. Bu bakımdan da Şikayet konusu hakkında bir soruşturma aÇılmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUŐ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma aÇılmasına gerek olmadığına, Şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.